

Aineopettajaliitto ry:n tavoitteita, kantoja ja näkemyksiä koulutuspoliittisiin kysymyksiin

Aineopettajaliitto AOL ry

Aineenopettaja – innostava asiantuntija!

Aineopettajaliitto ry:n tavoitteita, kantoja ja näkemyksiä koulutuspoliittisiin kysymyksiin

1. Perusopetuksessa tulee käyttää aineenopettajia joustavasti viimeistään viidenneltä luokalta lähtien.

- Tiedepohjainen aineenopettajuus ja sen laaja-alainen käyttö on kaikkien asteiden opiskelijoiden oikeus perusopetuksesta aikuiskoulutukseen ja vapaaseen sivistystoimeen asti.
- Mahdollisimman pätevä opetus takaa tasa-arvoisen opetuksen ja jatko-opintojen mahdollisuudet.
- Koulutuksen järjestäjän etu on järjestää opetus niin, että aineenopettajalle voidaan tarjota riittävästi opetusta ja näin taata pätevän opettajan saanti virkaan ja hyödyntää hänen alan asiantuntijuuttaan koulutuksessa kullakin paikkakunnalla.
- Taide- ja taitoaineiden opetuksessa opettajan henkilökohtaisen aineenhallinnan taitojen merkitys on kiistämätön. Oppiaineisiin sisältyvien taitojen ja tietojen syvällinen opettaminen edellyttää opettajalta perusteellista opiskelua ja sisäistämistä.

2. Oppiaineen sisältöön ja pedagogiikkaan erikoistuneen aineenopettajan käyttö lisää tietojen ja taitojen pedagogisesti monipuolista opetusta ja opetuksen turvallisuutta.

- Oppiaineessaan opetettavat tiedot ja taidot laajasti hallitseva opettaja kykenee osoittamaan niiden merkityksen ja yhteydet ympäröivään maailmaan ja rakentamaan opetuksen niin, että tietoa opittaessa opitaan myös sen käyttötaitoja ja kriittistä arviointia, mikä on ajanmukaisen oppimiskäsityksen mukaisesti keskeinen oppimistavoite. Asiantunteva opetus syvenee ja irtoaa tutkimusten mukaan valitettavan yleisestä oppi- ja harjoituskirjoihin sidotusta ulkokohtaisesta oppimisesta.
- Oppilaiden motivointi ja haastavienkin oppimistilanteiden hallinta edellyttää opettajan vankkaa aineenhallintaa. Kytäkseen yhdistämään opetettavat tiedot opetussuunnitelmassa asetettujen taitotavoitteiden harjaannuttamiseen opettajan tulee hallita alansa syvällisesti. Nykyisessä oppimiskäsityksessä painotetaan entistä vahvemmin muun muassa tiedon haun, käsittelyn ja arvioinnin taitoja ja yleisiä oppimisvalmiuksia tiedon omaksumisen sijasta. Tämä edellyttää kykyä hallita oppiaineen sisällöt paljon oppimateriaaleja laajemmin.
- Kielitaidon kehittymisen kannalta on kielten opettamisessa syytä käyttää aineenopettajia alusta lähtien.
- Useissa aineissa, kuten liikunnassa, käsityössä, fysiikassa ja kemiassa, kotitaloudessa, kuvataiteessa ja biologiassa, työskentely ja erilaiset harjoittelumuodot vaativat opettajalta jo työturvallisuuden takia erityisosaamista.

3. Koulutuksen hallinnolliset rakenteet tai opettajien työn sopimusehdot eivät saa estää aineenopettajien asiantuntijuuden hyödyntämistä joustavasti koulumuodosta toiseen.

- Yhtenäistynyt perusopetus toteutuu ulkoisilta edellytyksiltään eri paikkakunnilla eri tavoin. Toisen asteen koulutuksen järjestäminen vaihtelee hallinnollisestikin alueittain melkoisesti. Koulutuksen rakenteita suunniteltaessa tulee pitää huoli siitä, etteivät hallinnolliset rajat koulutuksen tarjoajien välillä tai opettajien työehtoja ja palkkausta koskevat sopimusehdot tuota esteitä sille, että aineenopettajan asiantuntemusta voidaan joustavasti käyttää eri koulumuodoissa ja virka muodostaa paikallisten mahdollisuuksien ja tarpeiden pohjalta joustavasti.

4. Perusopetuksen kokonaisminimituntimäärää tulee lisätä vähintään kahdella, jotta oppilailla on mahdollisuus valita haluamiaan oppiaineita.

- Perusopetusikäisten oppilaiden iltapäivätoimintaa on pyritty kehittämään erilaisin vaihtelevin hankkein, mikä aiheuttaa muun muassa alueellista epätasa-arvoa ja on johtanut valmiuksiltaan ja pätevyydeltään kirjavan henkilöstön käyttöön iltapäivätoiminnan toteuttamisessa.

- Kaikille lisättävät tunnit mahdollistaisivat valinnaisuuden lisäämisen ja erilaisten lahjakkuuksien huomioon ottamisen perusopetuksessa ja vähentäisivät vastaavasti iltapäivätoiminnan tarvetta tai nuorten ohjaamattoman, huoltajien työaikaan sijoittuvan vapaa-ajan määrää.
- Aineenopettajien pitäminä koulutunteina nämä lisätunnit olisivat ammatillisesti pätevien, pedagogisen koulutuksen saaneiden opettajien käsissä.
- Myös kerhojen statusta tulee nostaa pitämällä huoli siitä, että ne ovat pätevissä käsissä.
- Suomessa annetaan toiseksi vähiten opetusta peruskouluikäisille. Vain Viro on meidän alapuolellamme. OECD-maiden perusopetusikäisten kokonaistuntimäärä on noin 7000 tuntia. Suomessa samanikäisten kokonaistuntimäärä on alle 6000 tuntia. Suomessa sijoitetaan huomattavasti vähemmän peruskouluikäisten opetukseen kuin OECD-maissa keskimäärin: OECD-maiden keskiarvo on 6,1 % bruttokansantuotteesta ja meillä 5,8 % bruttokansantuotteesta. Tämän mukaan peruskoulumme on liian kiireinen ja ylitehokas. Tällä seikalla voi olla kauaskantoisia negatiivisia seurauksia yksilön ja yhteiskunnan kannalta.